

ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง สุขสันต์เพลงกล่อมเด็ก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ

เพลงกล่อมเด็กภาคเหนือ หรือเพลงกล่อมเด็กล้านนา เรียกว่า เพลงอ้อ จา จา (บางตำราว่า อ้อ ซา ซา) ตามเสียงที่เอื้อนออกมาตอนขึ้นต้น เพลง ทำให้เกิดความนุ่มนวล ชวนให้เด็กหลับไปได้ง่าย

เนื้อเพลงมีลักษณะคำประพันธ์ไม่ตายตัว และจำนวนคำสัมผัสไม่เคร่งครัดเช่นเดียวกับเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ การร้องใช้ทำนองร่ำ (ออกเสียงว่า “อ้อ”) โดยเอื้อนเสียงทอดยาวที่พยางค์สุดท้ายของวรรค และเปล่งเสียงขึ้นลงตามระดับสูงต่ำ ของเสียงวรรณยุกต์ เนื้อหาของเพลงมุ่งชักจูงให้เด็กนอนหลับ ใช้ถ้อยคำที่มีทั้งการปลอบประโลม ชูให้กลัว และติดสินบนให้ของกิน หรือสิ่งต่าง ๆ แก่เด็ก เพลงกล่อมเด็กทุกบทจะร้องขึ้นต้นด้วยการออกเสียง “อ้อ จา จา” หรือ “อ้อ อ้อ จา จา”

แหล่งที่มาของภาพ โดย cocoparisienne จาก Pixabay

ตัวอย่าง เพลงกล่อมเด็กประจำภาคเหนือ

๑) อื้อ จา จา	หลับสองตาอย่าให้
แก้วแก่นไต้	แม่จ๊กอื้อจาจา
นายให้อยากกินจีน	บ่มีไฟไป (ไป) หา
นายให้อยากกินปลา	บ่มีไฟไปส้อน
มีข้าวเย็นสองสามก้อน	ป้อนแล้วลวดหลับไป
๒) อื้อ อื้อ อื้อ	อื้อ อื้อ อื้อ
อื้อ จา จา	อื้อ จา จา
หลับสองตา	เสียเทอะน้องน้อย
อีพอกี้ไปป่าบ่มา	อีพอกี้ไปนากับบ้าน
อีแม่จะเก็บป่าล้าน	ใส่เข้ามาหา
เก็บป่าแดงกว่า	ใส่เข้ามาต้อน
กอนอีน้องให้อ้อน	เดี๋ยวอีแม่จะเอาไม้ค้อนก้อม
	มาตีกลางหลัง

ที่มา : สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ ๓๙ เรื่องที่ ๒ เพลงกล่อมเด็ก

แหล่งที่มาภาพ : จากสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร